

ТЫЗЭКЬОТМЭ — ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ 1000 МАКЬ

Голос
адыга

1923-рэ ильесим
гъэтхапэм
къышегъэжьагъеу
къыдэкы

№ 35 (22724)

2023-рэ ильес
МЭФЭКУ

Гъэтхапэм и 2
ОСЭ Гъэнэфагъэ ИЭП

6 +
тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU
тихъытыу нэкіубгъохэр

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ иғъэзет

Адыгеим зыщеушъомбъу

Ильес къес хэхъонигъэхэр зэришыхэрэм иштуагъэкіэ, ипродукциие Урысыием ишъолыр эзфэшхъафхэм ашыуагъэкы хъугъэ, дунэе ыкли федеральнэ мэхъанэ зинэ къэгъэ-

лъэгъонхэм мыйзэу-мыйтоу текнонгъэр къашыдихыгъ.

«BONUS» зэратхырэр ашыціэ. Хъызметшаплэм иғъэлорышаклоу Уджихъу Казбек къызэрэтиуагъэмкіэ, дунэе за-

нэкъохум, іэкыб къэралхэм ябэдзэршыпшэхэм япродукциие къашагъэльэгъон альэкынным пае аш фэдэ тхыкіэ къыфа-гупшигыгъ. Осетрэ пцэжъые лъэпкъхэр ары анахъеу зыдэлажъехэрэр. 2014-рэ ильесим ыпекіэ мэкъумэш псэуальэштэгъеу, ау агбынэжьыгъе гектари 5-р зэтърагъэуцожы, пцэжъые шыр мин 35-кіэ рагъэжъэгъагъ.

Ильес къес чыпшэу алыгым хагъахъозэ гектари 145-м на-гъэсигъ, квадрат метрэ 1000 — 2500-р яниагъеу бассейн 30-м ехү агъефедэ, «азово-черноморскэкэ» заджэхэрэ пцэжъые лъэпкъхэр осетрэ, стерлядь, белугэ, севрюгэ ыкли шип алыгъых.

— Апэрэ ильеситфым зы-пари фэдэ къыхэтимыгъэкіэу, етүпшыгъеу мылтуку хэтпхъагъ, — къыуагъ Казбек. — Сыда пломэ, пцэжъиехэм шлэхэу ахахъорэп, икра къатынным пае

Унэе мэкъумэш-фермер хъызметшаплэу Шэуджэн Мирэ зипашэм хэхъэрэ пцэжъиехъуплэр Теуцожь районым икъуаджэу Аскъэлай зыдэтыр. Адыгеир пштэмэ, ар мы лъэныкъом анахъ зыщзыушъомбъугъэ хъызметшапл пломи хэуконоыгъэ хъущтэп.

ильесхэр ишыклагъэх. 2018-м къышегъэжьагъ урыс-ленскэ осетрэм, стерлядим ыкли севрюгэм икрап къызатырэр.

Пцэжъиехэр ежхэм къагъэхъухэшь, ины мэхъуфекіэ алы-

гъых, етланэ ауплъекуухээзэ икрап къэзытыштхэмрэ аш фыт-темыгъэпсихъагъэхэмрэ зэхадзых. Икрау нэужым къаугоирэр

(Икіяух я 4-рэ нэклуб. ит).

ПЭНЭШЬУ Къэплъан:

«ШЬЭДЭКҮЙЖЬ ИНЫР ЗЭХЭТЭШ»

— Къэлъан, АР-м и
Къэралыгъо Совет —
Хасэм ильесипшырэ
ухэтыгъ, непэ УФ-м и
Къэралыгъо Думэ уриде-
путат. Унашьоу шъу-
шыыхэрэр зэрэкъэралы-
гъоу зэрепхыгъэм Йоф-
шІэныр къегъехыылъа,
хъауми хэбзэгъеуцуныр
Думэм нахь псынкІэу
шыльэкІута?

— Къералыгъо Советым —
Хасэм изэүгүэккэгъуитум сахэ-
тыгъ ыкли Адыгейим и Парламент
ЛДПР-мкэ ифракции сыртпэ-
щагъ. Силошшэгъухэм сырягъу-
сэу хэдзаклохэм ренэу заудгья-
ккэштыгъ ыкли къыталорэр къы-
дэлтийтээ юфт тшэштгыгъ. АР-м
и Лышьхъэу Къумпыл Мурат,
шьолтырым ипащэхэм зэгурьо-
ныгъе адтилэу тэздэлэжьагъ.
Къыхатльхъэрэ юфыгъуабэмкээ
республикэм и Лышьхъи, депу-
татхэмни, общественностми къыд-
дираагъештагъ. Мэхъянэ зилэхэб-
зэвьеуцуугъэхэри ядгэштагъэх.
Гүшшиэм пае, АР-м ихэбзэгъеу-
цугъэу «Этиловэ спиртын, шьон
пытэхэм ыкли спирт зыхэтхэм
якъыдэвьэкынрэ якъеэгъэклокын-
рэ къералыгъо гъэзекlyakэ хэ-
льяным ыкли шьон пытэхэр
зэрагъэфедэрэм (зэряшьхөрэм)
къыщгъэккэгъэнэм ехылпагъ»
зыфиорэм къыдельтэ шьон
пытэхэр ыкли спирт зыхэтэу
къыдаагъэккыхэрэр мэкьюогъум и
1-м, сабийхэм якъеухъумэн и
Мафэ, ыкли Йоныгъом и 1-м,
шлэнэгъэм и Мафэ, амыщэнхэу;
«Патриотическэ пүнүгъэм
ехылпагъ» зыфиорэ хэбзэгъеу-

цугъэр АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм къыхэттельхъэгъагь.
Партием ишъолтыр қутамэу
Адыгеим щызэхэцагъэм гъэхъа-
гъэхэр зэришырэм Владимир
Жириновскэм гу льтатагь. 2021-
рэ ильэсым хэдзаклохэм цыхъэ
къысфаши, УФ-м и Федеральнэ
Зэлукэ и Къэралыгъо Думэ
идепутатэу сыхадзыгь. Ар лъэ-

шэу шъуашэ, ау пшъэдэкыжыни пыль. Джыдэдэм ЛДПР-м ишащэу Леонид Слуцкэм общенэ мэхъянэ зиэлофыгьюо кыхатльхъэхэрэм къадырегоштэ. Къэралыгьо Думэм сыхэтэу Адыгейим щыпсэухэрэм сишуагъязгъэкынным сыпиль, а loofshэнныр лъысэгъэкlyатэ. ЛДПР-м ишъольыр къутамэу республикэм щызэхэшгъэм loof зэришлэрэм гъунэ лъысэфы, хэдзаклохэм яштоигъоныгъэхэр къыдэслэлтиенүмкіэ, социальнэ мэхъянэ зиэлофыгьюо къыхэслъхъянхэмкіэ нахь амалыбэ сиэ хъувье.

— Къералыгъор джыздэдээм зыхэт гумэк Йыгъохэм ялъытыгъяу сыйд фэдэлъынкъохэм шүнна! Энэхүү атежсүүгъятыра?

— Къералыгъо Думэм съызьш-
лажъэрэм щегъэжъагъэу зэр-
сүшэштыгъэмкэ, социальне
мэхъянэ зиэ лъэуухэр арых
нахьыбэу къытфагъазэхэрэ.
Къералыгъо Думэм депутатэу
съызхэт ильэсыре ныкъорэм
мэхъянэшко зиэ хэбзэгъеуцгъэ-
хэм япроектхэм кэшакло сафэ-
хъугъ: «Ильэсыкээм ипэгъоклэу
пенсионерхэм ахъщя ятыгъэним
фэгъэхыгъ»; «УФ-м и Псэүпээ

кодекс ия 157-рэ статья (коммунальнэ фэлo-фашэхэр къызэ-тебгъэуцо зэрэмыхъущхэм ыльэнъыкокэ) зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэр» зыфилохэрер, «УФ-м и Хэбзэлахь кодекс иятлонэрэ Iахь (нотариальнэ тофыгъохэр зэшлозыхыхэрэм ашыщхэу къэралтыг пошилинэр зэрамгъэтыштхэм альэнъыкокэ) зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэр».

— Къэралыгъо Думэм
бюджетымкІэ ыкИи хэб-
зэIаххэмкІэ икомитет
итхъаматэ игуадзэу Йоф
оишЭ. Ахъщэм игъэз-
клонкІэ унашъохэр
штушишэх зыхъукІэ сыйд
фэдэ шапхъэхэм
шъуарыгъузэра?

Пэнэшьу Къэпльан УФ-м и Къэралыгъо Думэ идеутат, Урысыем илиберальнэ-демократическэ партие хэт. Ильэс пчагъэхэм республикэ ыкли къэралыгъо хэбзэгъэуцу юофшлэнэрыг егъэцаклэ, ашклэ гупшысэу илэхэр зэдэгүүщүэгьоу дэтшыгъэм къышыриотыкыгъэх.

Нельманжэх кызыл
клагъэханхэм, «Адэз
уздын ебэнэгъэнэр»
зыфиюре федеральна
проектынкэ медицина
псэуалъэхэм яшын
ыкы ягтэцкіэжын
апае бюджет ахьщэу
афатулыцырэр нахь
макэ зэрэхъугъэм
тигъэгумэкізу кыхэд-
гъэшыг. Федеральна
бюджетыр агъэцакэ
хъумэ, псауныгъэм
икъэуххумэн кыды-
хэлтыгтагъэу мы лъэ-
ныкъом нахь зыра-
гъэушомбүнур ыкы
ахьщэ тедзэ афатулы-
цынур игьюу тльэ-
гъугъэ.

Спортыр — щылэнгъэм ишапхъ» зыфиорэ федеральне проектеу лъэпкъ проектеу «Демографилем» хахъэрэм итъэцкіэн ахъщ тедзэ кыыфыхъэгъекыгъэнир кыххэтльхъагь. Физическэ культурэмрэ спортымрэ хехъоныгъэ ашынным ар фэорышшэшт. 2030-рэ ильесым ехъуллэу спортым пыщағъэхэм япчыагъэ процент 70-м нэгъэсыгъэнымкэ ащ ишүағъэ къэкошт.

— *ЛДПР-м ифракции илъэс пчъагъэ хъугъэу ухэт. Владимир Жириновскэм ыуж Леонид Слуцкэм ЙофишIэныр сыйдэуцилтэу лъигъэкIуатэра, сыйдэуцилтэу штъузэдэлжээрэ?*

— Владимир Жириновскэм идуң зэрийхөжьыгээр къэралыгыомкэ члэнэгьешхүү. ЛДПР-р зэхээзынагээр сыйдигьоки хүүрэ-шлээрэм икуулпэ итыгь. Цыиф Iушыгь, ар хэмтэүү джыре Урысын иполитическэ тарихь зэрэлтынкүтэшт шынкээр къызын шлэгьешынгүйай. Аш фээжэхыгьэ шлэж ляанпээр сыйдигьуу тыгухэм орчнхаасан.

Аш ычыпэ иуцогъэ Леонид Служкэр политик чъэпхъыгъ.

Къералыгъо Думэм Іækыб къэрал
лофхэмкэе икомитет итхьамат.
Партием ишъолтыр къутамэхэм
хэхъоныгъэ ашыным ащ мэ-
хъянэшко реты. Урысъем ишъо-
льырыкъэхэм арэхъэ зэпыйт.
Ахэми типартие икъутамэхэр
ащызэхащаагъэх. Къызэрэддыри-
гъаштэрээр зэхэтшээ зэпыйт,
Адыгейм игугуу дахэкэе ешы.
Бэмышшэу Адыгэ къералыгъо

номистых, финансистых, шэныгээр язэмкээ студентхэм адэгүүщэх. Анахь ныбжыыкээ чанхэм заводын тоф щашэнным иамал къялэхлахьэ. Студентхэм адэсшыгээр зэлүүкэгүм кыышаалтыгээр тофыгъохэр федеральнэ мэхъянэ ялэу зэхэтфыщтых. Аш фэдэх, гүшигээм пае, шон пытэхэм ахамыльтытэу, ау куяачээ ильягъащэу кыозытыхэрэм ящэн

университетым ыкты Мыекъопэ къералыгъо технологическе университетым ястудентхэм салыкъельга. Аш зызэрэфэзгъэхъазырлырээр зешлэм, студентхэм зызщафигъэзэрэ видео тыритхагъ, гүшүйе фабэхэр афицъезалья.

— Мыекъапэ щеджэрэ
студентхэм адэшиыгъэ
зэйукIэгъум сыд нафэ
кынфишиыгъэр, ныб-
жысыкIэхэм сыдэущтэу
уухийдэгэ?

— Зэйлкіләгүр гъашІәгъонеу
кluагь. Къералыгъ Советым
— Хасэм идепутатэу сызщетым,
Адыгэ къералыгъо университе-
тим, илашагъау Хъичаго Рашичкы

тым илэцга бэү хүнгэгэ Рэшьцы, джы иректорэу Мамый Даути, Мысекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым ишацэу Къуийж Саиди ренэу садэлжээштэйгъ. Университетхэм япашхээм ыкы студентхэм яептлыкъэхэр къыдэлтлытэхээз, мэхъянэ зилэ законопроектхэр парламентым хэтльхъанэу хүнгээ. 2014-рэ ильэсэм Адыгэг къэралыгъо университетым ибазовэ кафедрэ Мысекъопэ пивэши заводым къышызэхүхигъэним икэшцаклохэм сызэрхэтигъэм сырэгушо. Кафедрэм заводым илофышэ анах дэгүүхэр щэлажжэх. Ахэр инженерых эко-

зээгүйгээгүйэнээр, «Пушкинскэ картэм» иамалхэм зягъэушьомбгүйгээнээр — спортивнэ секциехэм, Іофтхъабзэхэм уарыхэхъашүнэу, Нэмэгжихэри.

— «Адыгэ макъэм» ижурналистхэм зэдэгүүцэйгүүхэр мызэу, мытлоу кыыбдашигээ кыыхэкигь. Гъэзетыр кызыдэкигырэр илъэси 100 мэхь. «Адыгэ макъэм» уеджэнэу игъю уефа? Ти гъэзет ихьытыу нэкигубгъохэм, тителеграм-каналхэм уахахъа?

— «Адыгэ макъэм» сшюгъэ-шэгъонэу седжэ. Аш изакъоп, ителеграм-каналхэми сарэхъэ. Аш ихьтатыркэ Адыгейим шыхъурэ-щышшэрэм сыйдигъокли сыщыгъуаз. Зэкъэм аанах къыхэзгъэшчирэр адыгабзэм ихэгъэхъон зэрэлтыжъутээкуяатэрэр ары. Ныбжыкыкхэмкэ аш мэхъанэшхо ил. Къэблэгъэрэ мэфэкъымкэ сиgy къызыдэлэу гъэзетым щылажъэхэрэм сафэгушо. Хахъо шьуйлэу, творческэ гъэхъягъэхэр къышъобэккэу, шэн-хабзэхэр къеşшуюхъумэу ўпэккэ шульбыштасын шүгэсэл.

Дэгүүшүүлэгч ТЭУ ЗАМИР.

Адыгейм зыщеушомбъу

(Икъех).

банкэхэм аральхъэ, пцэжьеые даагъэ хашыкы, ахэр ары Iуа-тъекъыхэрэр.

Казбек кызыэретиуагъэмкэ, Урысыем ишьольхърхэм, зэк пломи хунеу, япродукции ансыгъ, зишапэ темиль къэнагъеп, ау анахыбэу зыщиуагъекъирэр Москва, Калининград хэкур, Краснодар краир арых. Хэгъегум икъэлэ шхъбаэл штэмэ, ресторан анах пэртихеу «Мешлени жуагъоу» шхаплехэр адрэхэм анах дэгъукэ къахэзгъещирэр кызфагъэшьошагъехэм «ВОНУС-м» иикра ашэфы, агъэфедэ. Джаш фэдэу ар зэлшашэрэ щэлээ зэхэтышхохэм, интернет тучанхэм, предпринимательхэм ябэдэршыпэ ашыуагъакы.

— Аш фэдэу осэ ин зыфашыгъэ шхаплехэм, щаплехэм типродукции ашыуакынум ушхагъоу фэхъурэр идэгъутъекэ къазрахэшэу, экологиет ишатхъехэм зэрадиштэрэр ары, — **къуагъ хъызметшаплэм игъэорышлакло.** — Пцэжьеые зыштитыг бассейнхэм псеяарытым зыныкыр къушхъэ

чыплехэм къащежъэрэ псыхью Мартэ къыхэкы, зыныкыр артизианске псы къабз. Етланэ, пцэжьеые уиягъэ емыгъекэу таакык заулэкэ икрар къылы-пхынум тегъэпсихъэгъэ шыккэхэр тэгъэфедэх. Зыпари мэ пымьюу, гъомылэпхъэ 1ешу мэхъу. Ахэм ямызакьюу, икрар цыфым ипсаунгъекэ шуагъэ къэзитэу хэлхэр кызэзтенэнхэм тывил.

А зэкэ гушыэ закью щымытэу, зерагъэцакээрэх теклонгъэу къэгъэлэгъонхэм къащахъгъехэм къаушыхваты. Гушынэм пае, 2020 — 2021-рэ ильэсхэм бизнес цыккүм ыкки гурытым Iепыгъэтуу етыгъэнимкэ АР-м и Гупчэ къадеи Дунэе къэгъэлэгъонхэм «Прод-Экспо» зыфилорэм хэлэжъагъэх ыкки лъэнкюо зэфешхъафхэмкэ ильэситуми дышэ медальхэр къыхыгъ. Икъигъэ 2022-м мы къэгъэлэгъонхэм дэдэм ильэнхэкоо «2022-рэ ильэсийм ипродукт анах дэгъу» зыфилорэм игран-при кызфагъэшьошагъ.

Джаш фэдэу 2021-рэ ильэсийм Урысые мэксумеши къэгъэлэгъонхэм «Золотая осень» зыфилорэм икъуагъ хъызметшаплэм игъэорышлакло.

— Пцэжьеые зыштитыг бассейнхэм псеяарытым зыныкыр къушхъэ

ыкки лъэнкюуитумкэ дышэ медальхэр къурихыгъэх. 2023-рэ ильэсийм таизхэхъаагъэм пыкыгъэ мэзитуми теклонгъэ къыдахынэу игъо ифагъэх. Хъызметшаплэм ипродукции джыри Дунэе къэгъэлэгъонхэм «Прод-Экспом» хигъэлажъи, стерледье пцэжьеые лъэпкынм иикракэ лъэнкюоу «2023-рэ ильэсийм ипродукт анах дэгъу» зыфилорэм дышэ медаль къыхыгъ.

Уджыхуу Казбек кызыэрлиуагъэмкэ, 2021-рэ ильэсийм икрар килограмм 460-рэ къаугъои, агъэхъазыри Iуагъекъыгъ. Ар сомэ миллион 12-рэ мин 360-рэ ауас. Къыкэлэлыкло 2022-м аш фэдитум ехъу, ар килограмм 730-рэ, къыдагъекъыгъ. Ахъщекэ къэплитуме, ар сомэ миллион 19-рэ мин 353-рэ мэхъу.

Урысыем «имыныбджэгъу» къэралыгъохэм санкциеу къыпагъохъэхэм яягъ къэкуагъэмэ хъызметшаплэм игъэорышлакло таупчыгъ. Къызэриуагъэмкэ, маклэу агъэхъуагъэх. Пцэжьеые арагъэшхыщыр Европэм къыщащэфыщыгъ. Ар зызэпэум нэмикэ хэкыплехэм ягушысэнхэ фаеу хуугъэ. Джы пцэжьеые

ыс зэфешхъафхэр аупльэкухээ, нахышшур къыхахы.

Пцэжьеыехъуплэм зырагъэущомбъун гухэль яэу ары Казбек таизэрэшигъэгъозагъэр. Грантхэм афэгъэхъыгъэ къэралыгъо программэм хэлажъэхи сомэ миллион 30 къаратыгъ. Программэм кызыэрэдэлътагъэм тетэу, сомэ миллион 20 ежхэм яеу хагъэхъуагъ. Ашкэ пцэжьеые лыр къыдагъекъынэу цех ашыщт, бассейнэу зыщащыгъхэм джыри ахагъэхъошт.

— Пцэжьеые псаоу зыщэфын тимылэу щытэл, ау ауштэу лудгъэлэлынэу тыфаеп, лыр тэртэрэу дгъэхъазырыныш къэттлупчынэр нах тэрэзэу тэлтиэтэ. Пцэжьеые чылопсым псеукэ амалэу щырилэм пэблагъеу пыгъымэ ил нах 1ешу мэхъу. Ары джаш фэдэе псеукэ яттынам тызкылытыр, — **къуагъ хъызметшаплэм игъэорышлакло.**

Икрау къаугъоирэм хагъахъомэ, зышыуагъекъирэри нахыбэ ашын фаеу хуущт. Казбек зэрэнгүйерэмкэ, Урысыем ибэдэршыпэ икъуяшытэл. Аш фэш 1экыб къэралэу тихэгъэгу ныбджагъуныгъэ къыды-

зиэхэм ябэдэршыпэхэм зэпхынгъэ адашынами егушысарьэх, лъэбэкъухэри ашыгъэх. Ау аш ягухэльхэр щаухыхэрэп. Пцэжьеыехъуплэм пэблагъэу джыри чыгу гектар 17 щылъ. Аш зыгъэпсэфыпэ чылопэ щашынэу, «эко ыкки агрозеконъир» Ѣзызхащэнэу инвесторхэм алае проект агъэхъа-зыгъыгъ. Инфраструктурэу аш ишыкагъэм игъэпсын мы уахътэм үүж итых.

Пстэумки гектар 45-рэ хьюо псыутлэхэри яэх. Ахэм пцэжьеые лъэпкъхэу сазан, белый амур, толстолоб, американский вислонос ахэсих. Мынхэм джыри ахагъэхъон, псыутэ нэпкъхэр зэтырагъэпсиханхэшь, пцэжьеые ешэнры зикласхэмкэ зыгъэпсэфыпэ ашынхэу фаех.

Пцэжьеые цыфым ипсаунгъэкэ шлогъабэу хэлъым игугу тшыжын ишыкагъэх. Нахыбэу тиеспублике ар щыгъымэ, тэри нах къызлэгъэхъэгъоштуу тфэхъуцт. Арышь, ежхэмкэ, тэрки федэ хүнэу, гухэль пстэуо яээр пхыращынэу хъызметшаплэм ипашхэм тафэльяо.

тер-тэрэу банкэхэм арьтльхьаным тыкыифэкён гухэль ти, бэ тетымыгъашэу аш үүж тихъашт, — **къуагъ хъызметшаплэм ипашт.**

Иофшэпэ чыплих мы уахтэм хъызметшаплэм къеты. Аш нэмыкэеу, иофшэнхэр бэу къызэхъэхэмэ, зээзгыныгъэ шыккэлэгъэм тетэу цыфхэр къырагъэблагъэ. Азэмат таизэрэшигъэгъозагъэмкэ, икрар ежхэм банкэхэм аральхъануу производствэр загъэпсыкэ, иофшэпэ чыплэхэм ахэхъошт.

Джырблагъэ мы хъызметшаплэм щылагъ АР-м и Лышхъэу Кыумпыл Мурат. Ялофшэн зэрэлъякыятэрэм, гухэль эу яэхэм зашигъэгъозагъ.

— Мэкъумеши хъызметым Iепыгъэтуу етыгъэнир ашшэ тшыхэрэм ашыщ. Къэралыгъо

программэмэу республикэм щыпхырытыхэрэм яшуагъекэ бизнес цыккүм ыкки гурытым заушьомбъун амал яэх хуугъэ. Ар экономикэм хэхъонгъэхэр ышынхэм, иофшэпэ чыплэхэр, хэбзэхъэу бюджетым къыхъорэр нахыбэ хууным, лэкыбым къитымыщэу, мыш къыщащыгъэ гомылапхъэхэр дгъэфэдэнхэм ар афэорышлакло, — **къуагъ республикэм ипашт иеплъякэ къыриотыкээ.**

Дэрбэ Азэмат иофшэгъухэр пцэжьеыехъуным имызакьюу, чыгуалжыни үүж итых. Гектар 120 — 150-рэ ильэс къес алэжы. Аш инахыбэ ежхэм янай, цыфхэм япайхэр бэджэндэу аштэу мэхъу, коцыр, тыгъэгъазэр ары нахыбэу къыкагъирэр.

ХҮҮТ Нэфсэт.

Хъызметшаплэр зиунэе предпринимателэу Дэрбэ Азэмат джырблагъэ гушыгъэтуу тызыфэхъум къызэретиуагъэмкэ, мэкъумеши фэгъэзэгъэгъэ

къызпкырыкыгъэхэр. Ашкэ пцэжьеые зыштитыгъыщт бассейнхэр чытыхынхэу зынэ дэгъу тшыгъэ, тэ тимыльку хэдгъахъуу лъэхъаны шыккэу къыз-

Президентре Адыгэ Республикаим и министрхэм я Кабинетрэ я Администрации ипаштэ игодзагъ, Адыгэ Республикаим и Президентре Адыгэ Республикаим и министрхэм я Кабинетрэ я Администрации хабзэм ифедеральнэ къулукъухэм адэлэжъэгъэнимкэ ыкки Iэклоц политикэмкэ и Гъэорышлакло ипэшагъ. А ильэсхэм общественнэ-политикэ зыпкытынгъэр,

лъэпкэ, дин зэгурьонгъэр Адыгэ Республикаим щыгъэптигъэнимкэ, тишильхъэр хэхъонгъэр егъэшыгъэнимкэ аш бэ зэшүүхыгъэр.

Цыфхэр шыгъынгъэр хэхъонгъэр ишамы лытэнгъэшо фашыщыгъ.

Белоусов Валерий Виталий ыкъор ренэу шуукэ тууытшыгъ.

Адыгэ Республикаим и Лышхъэу Адыгэ Республикаим и министрхэм я Кабинетрэ лъэшэу гухэл ашыкхуу Белоусов Валерий Виталий ыкъор ынныжье ильэс 71-м итэу игъонэмийс зэрэхъу гээр ыкки щымыгъэжийн иунаагъорэ иахылхэмрэ афэхъаусыхъэх. 2004-рэ ильэсийм къыщегъэжъагъэу 2009-рэ ильэсийм нэс В.В. Белоусовыр Адыгэ Республикаим и

Советскэ Союзым и Лыхъужъэу Андырхьое Хусен непэ къызыхъугъэ маф

ИгъашIэ пчыкIэ нэфэу благъэ

«Псэр аты, напэр ащэфы».

ГүшүIэжь

хэлэжьагь. Адыгэ пед-техникумым щеджэфэ, аш литературнэ кружокэу щызэхашагъэм чанэу хэлажьэштыгь ыки ыужылоу аш Iашхьетет фашыгъагь. Джащ фэдэу, усэкло кэлакIэу Андырхьуаер адыгэ тхаклохэм ыки ашугхэм яапэрэ зэфэсэу щыгъагьем иофшэни чанэу хэлэжьагь, къыщигүшүагь.

Кэлэеэжэдэх техникумыр къызеухым, Андырхьуаер литературнэ юфышэу хэку гээзтэу «Социалистическая Адыгей» щылэжьагь. Мы уахьтэм аш хэкум ихуягь-шагъэхэр къизыштыкыре тхыгъабэ къылекIэкы, аш даюу, илитературнэ-творческэ юфышэни зэпигъэрэп. Иусэхэр зэхэгъоягъэхэу къыдигъекIынэу тхыль ыгъехазырыгъагь, ау игъо ифагъэп.

1940-рэ ильэсэйм Хусен дээм ашагь, Сталинград дэт дээ-политическэ училищым еджакло агъэклиагь, снайпер хуугъэ. Къулукъур ыхызэ, итхени льгъэклуатэ. Усэхэр, очирхэр етхых, хэку гээзтэм къыщихаутых.

Хэгъэгу зэошхом иапэрэ мафэхэм къащегъэжьагьэу Хусен зэуаплэм үхъагь, снайпер движением кэлэцакло фэхъугь. Лыгъэшко зерихъээз, шэклогум и 8-м, 1941-рэ ильэсэйм Укра-

инэм ипсэуплэу Дьяковым дэжь ар ѿифхэгь.

Гээтхапэм и 28-м, 1942-рэ ильэсэйм гээзтэу «Правдэм» къытхьытгь: «Никогда не сотрется память о подвиге доблестного сына советского народа политрука Хусена Андрухаева, геройски погибшего в неравном бою с немецкими захватчиками». Хэгъэгум итхаклохэмкэ апэрэу «Советскэ Союзым и Лыхъужъэу» ѿифорэ ѿитхууцээр Хусен къыфагъэшьошагь. Лыхъужъым ыцэ агъэльяпэ, ашыгъупшэрэп. Ар къызышхъугъэ икъуаджэ ыки зыщифхэгьэ псэуплэу Дьяковыми саугээт ашыгъагьэуцугь, икъуаджэ Хъакурынхъабэ музей къыщыфызэуахыгь. Лыхъужъым ыцэ Адыгэ кэлэеэжэдэх училищэу (джы колледжэ) зыщеджагъэми, къалэм, къуджэхэм яурамхэми ахьы. Аш ыцэкIэ журналист ыки ныбжыкIэ шүхъафтынхэр агъэнэфагъэх.

Тиадыгэ тхаклохэм ашыщыбэм усэкло-дээкIолым усэхэр, поэмэхэр, рассказхэр, повестьхэр фатхыгъэх. Ахэм Андырхьое Хусен Борэжь ыкъом лыгъэшхуу зерихъагьатэ. Ахэм ашыщых Кэстэнэ Дмитрий ирассказэу «Батыр», Мэцбэшэ Исхъакъ ипоэмэу «Сышынахъыжь», Яхуулэ Сэфэр ипоэмэу «Хусен», Жэнэ Къырымызэ идокументальнэ повестэу «Андырхьое Хусен», а цэр илэу художе-

ственнэ фильм «Мосфильмэм» 1972-рэ ильэсэйм ыгъэуцугь.

Хусен иусэхэм ныбжыкIэ плуныгъэмкэ патриотическэ куучайэу апкырылыр къыдахьыти, Пшиээ комсомолым ишүхъафтынэу Н. Островскэм ыцэкIэ агъэнэфагъэр Андырхьое Хусен 1970-рэ ильэсэйм поэтым (зыщмыжэж уж) къыфагъэшьошагь.

Хусен ежь щэлэфэ тхыль къыдигъекIынэу итъо ифагъэп, ахэр гээзетхэм, журналхэм къащихуутиштагъэхэми. Илэгүн ныбджэгьоу, зэльашээр адыгэ

усаклоу Жэнэ Къырымызэ зэо ужым а зэкэ къыгууийххи, «Сэ сиорд» ыцэу (шымыжэж ныбджэгьум ыцэ тетэу) 1946-рэ ильэсэйм апэрэу къыдигъекIыгь. 1972-рэ ильэсэйм сборникэу «Орэд къэслют» («Я буду петь») ыки 1976-рэ ильэсэйм адигабзэкIэ ыки урысыбзэкIэ сувенир тепльэр илэу, сборникэу «Сыпсану сышбуульт» («Считайте меня живым») ѿифорэр Мыекъуапэ къыщтырадзагь.

«Хэти ашыгъупшагъэп, сиди ашыгъупшагъэп».

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Цыфхэмрэ дзэмрэ языкIыныгь

Мыекъопэ къэзэкь отделым тонн 15 хуурэ шүшлэ 16пылэгүр хэушхъафыкыгьэ дээ операцием хэлажьэхэрэм афаригъещагь.

Къэзэкхэм къаугъоигьэ я 19-рэ шүшлэ 16пылэгүр автомобили 6-м арыфэ икъугь. Хэушхъафыкыгьэ дээ операцием хэлажьэхэрэм ар афэзыщагъэхэр Мыекъопэ къэзэкь отделым иатаманэу Александр Даниловыр, Апшеронскэ районым иатаманэу Сергей Коростылевыр ыки аш игуадзэу Сергей Хлудневыр, атаманхэу Сергей Волошиныр, Виктор Остапенкэр, Константин За-

горулько, динлэжьэу Николай. Хэгъэгум иухумакло и Мафэтефэу шүшлэ 16пылэгүр хэушхъафыкыгьэ къэзэкь-гүфэкло отрядэу «Пшиээ» («Барс 16») ѿифорэр хэт дээ къулукъушилэхэм афащагь.

Адигеим ыки Пшиээ ашыпсэухэу къулукъушилэхэм афэгумзакихэрэм къагъэхазырыгьэ шүхъафтынхэр, автомобилым хальхэрэ пкыгъохэр, шэф остыгъэхэр, тутихэр, хъакухэр,

шыгын фабэхэр, зашьохэрэ псыр, 16пылэу уцхэр алаклахъяа.

Дээлэлхэм япсауныгьэ шүшлэнхэм фэш шьюор, пчэн ыки къо дагъэр альгээлэсигь. Джащ фэдэу къэзэкь ныбжыкIэхэм ыки унэе 16пасэхэм альгээгэе 16пасэхэр, ашыгъэ салатхэр афащагъэх. Хэушхъафыкыгьэ дээ операцием хэлажьэхэу зипсауныгьэ госпиталым щызэтезыгъеуожыхэрэри ашыгъупшагъэхэп. Ахэм апае медицинэ 16пасэхэм ыки 16пылэгүр уцхэр, тхъацуухэл гэжъэхэр зыдащагъэх.

Кэлэццыкы письмэхэр ыки сурэхэр, зэолтхэм зыщафэшүхэрэ видеотехгъэхэр Адигеим иныбжыкIэ къэзэкхэм я Союз итхаматэу Екатерина Загорулько аригъэлтэгъуцэх.

Аш нэмийкIэу Мыекъопэ къэзэкь отделым икъэзэкхэм ЛНР-м икъалэу Новодружескэ щыпсэухэрэм ящыкIэгъэшт льэкъопыльхэ ыки шыгын фабэхэр, кэлэццыкы шхынхэр ыки джэгуульхэр алэклагъэхагъэх. Аш пае а къалэм ипащэу Та-

тьяна Левашовам рэзэнгъэ гүшүэхэр къалигъохыгъэх.

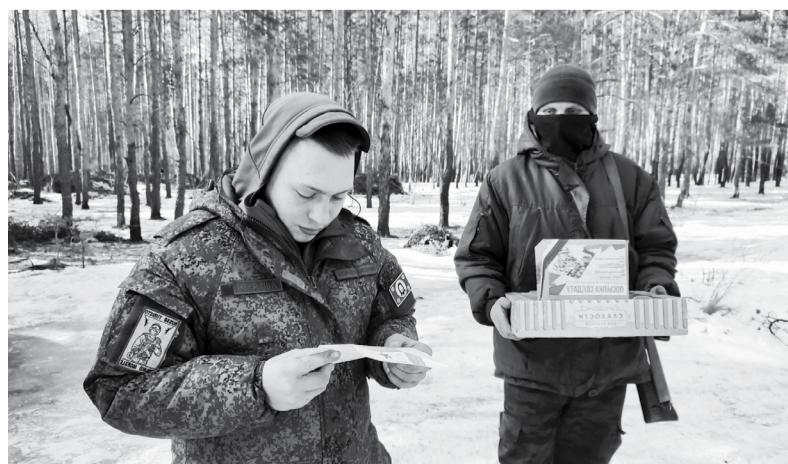
Гэогу къыхъэу зэпачыгъэр къин дэдагь. Ошх-осым, шыблэоным конвоир хэфагь. Гүнапкъэм перьохьоу къыщыуцгъэхэм алкъ къикыкIэ шүнкылым хэтхэу машинхэр аунэкIыгъэх. Чэш реним артиллерийскэ щэрьоныр ашыкъарытыгь. Аш аш къыгъэштагъэхэп.

Мэзаем и 23-м «Барс 16-м» икомандир, аш игуадзэхэм ыки къащагъэхээ зэолтхэм бгэхэхэльхэ тамыгъэу «За заслуги перед

Майкопским казачым отделом» ѿифорэр Александр Даниловым аритыжыгь.

Зыпсэemyблэжхэу теклонигъэр къэзгэблэгъэр тилыхъужхэм ящыкIагъэр ядигъэточным мэхъянэшхо ил. Цыфлъэпк, дин ыки ныбжь зэфэшхъаф зиэхэр зэготхэу шүшлэ 16пылэгүр къызэрраугъоирэм умыгъэгушхон ылъэкIырэп. Цыфхэм ыки дээ зыкыныгьэ зэрхэлтымкэ пстэуми тафэраз!

Екатерина ЗАГОРУЛЬКО.

«Адыгэ макъэм» иильэси 100 ипэгъокIЭу

Гъэзетым лъэшэу фэгумэк Йыщтыгъ

Джащ фэдэ цыфэу, тофышэ хуупхьэу адигабзэм, лъэпкъ шэн-хабзэхэм къарыклощтым ыгъэгумэкыщтыгъэ цыфэу тыгу къинааг 1982-рэ ильэсым къыщуублагъэу «Адыгэ макъэм» иредакцие тоф щызышэгъэ корректор лэпэласэштыгъэ Мамыж Любэ.

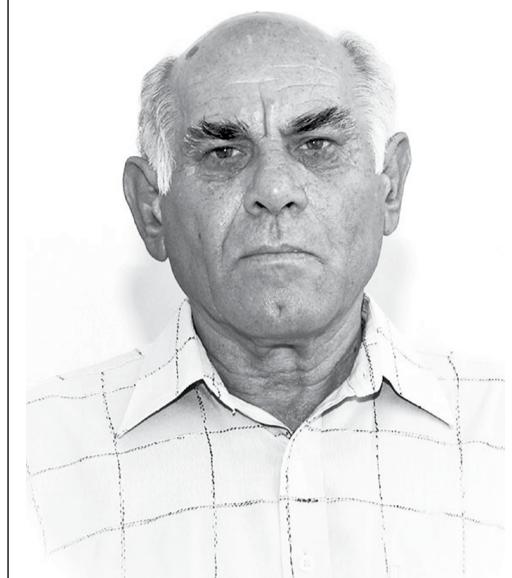

«Адыгэ макъэм» Іоф щысшІенеу сыйкызыиохъэм, корректорэу ары зэрэгтэжъэгъагъэр. Ащыгъум редактор шъхъа/у аш иэгъэ Мэрэтыкъо Рэмэзанэ къысиуагъ типографилем щылэ корректор купым сывэрэхъяштыр. Гуцылэм имэхъянэ гъэнэфагъэми, Іофуу сышеэштим, ар зэрэзгъэцкіешт шыкіэм хэшшык афысиагъэп, лъашеу сыгумэкъяштыгъ, сишуагъэ къэзгъэкъоным ычылып/лекъесиягъэ силовшІегъухъэм язгъэкъынным ситешынхъяштыгъ.

Аපэрэ мафэхэм къащегъэжъагъеу Іэпэлэгъу къысфэхъугъэх Ѣзпэлэсэнъыгэшхо зиіэу лъэпк гъэзетым Іутыгъэ корректорхэу Мамыжь Любэ, Къонэ Рурэ, Гъоғъо Зарэ, Лышэ (Хъаткъо) Саныет, Клэмэш Фатимэ. Ахэр ары мыхъугъээмэ, непэ мыш сыйцымылэжъеныхъэкли хъущтыгъ. Зыгорэ къыздэмыхъу-гъэу, сыйчэфынчъеу сыйэрильзэгъурэм лъыпытэу Любэ къышэштыгъ хъугъэр, къысэушыништыгъ, сыйгу къылэтиштыгъ. Анахъяу охътаба залэлгъэклончу зыхъу-

штыгъэр ежыры сэри ревизионнэ корректорхэй lof тшээ зэхьур ары. Аышын гүм ИТАР ТАСС-м кытыштый төжэвэр бэрэ тыч!ессыштыгъ, чээнцыг сыхыатыгъ 1-м шлокыгъэу гъэзетыр ттэүи кыяхэксыгъ. Аш фэдиз уахьтэм узэгүсэмэлтаджими уанэссытба, бэ тызэригуу щылэнэу хүщтгээр. Любэ гумэкыгъо илагъэхми, игушуагъохэми сацыгъуазээ щытагъ. Ыкли ренэу згъэшлагъоштыгъ бзыльфыгъэ цыкликum klyuchil илэр зыфэдизыгъэр, кынэу зэпличын ыльэкыштыгъ. Гэр

Любэ ыгүи ыпсى гъэзетым хэлтыгыг Ныдэлхыбызэр дэгьоу зэриштэштгээм иштуагъэкіэ тхыгъэу заджэхэрэм шыклас гъэ ямызэу ыгъэтэрэзынхэ ыльэкыщтыгыг Уахътэй редакцием щигъакорэр зэрэбэм ар рыгушылэу, тхъаусыхэу щитыгъэп кэуххэу илофшэн фэхкүштээр, неущ гъэзетым къыралолцштыр ары зыгъэгумэ къыщтыгъэр. Илофшэн лъэшэу фэшыип къаагь, нэмыхкэу ар щитыни ыммыльэкыи штыгъеу къысшошы.

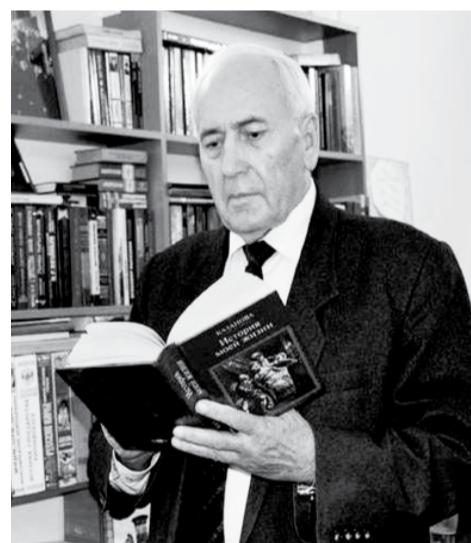

БЭМЫЛО башІэу ЩЫТЫГЬ

Сэхүүтэ Нурбай
Тэхүүтэмькье районымкэ
күаджэу Пэнэхэс 1945-рэ
ильэсым кыышыхъугь.

Цыиф хъалэлыгъ

Къэзэнэ Юсыф «Адыгэ макъэм» кылумыхъээзэ редакцием чэсхэм дэгъоу ашэх хъугъагъэ, бэрэ кычахъэштыгъ. Ашыгъум редактор шъхьа!эштыгъэу Къуекъо Асфар ар юфышэ ыштэгъагъ.

игуалэу кылғынтыштыгъ, сыйдигъүи
Іэпіләгъу кылғынтыштыгъ, фәхъазырыгъ
Щыләнгъэр, ңылғхэр шу зылтэгъүшти
гъэхэ Юсыф лытэненгъэ редакциям
щылаштыгъ, якілесагъ. Ильясым
еҳүгъашъ кызылтхэмитыжыр, непз
кызыненсигъәми кабинетыпчъэр кылғуи
хынышь, «Я вас приветствуя» ылоза
кычыләхъашт тшлөшшы, бәрә игугъу тәшшы
лъешэу тыгу къеуарг иғъонэмисәу ду
наим зәрехыжыгъэр.

нэбгырэ пэпчь рион ыгъотыщтыг, ыгу къыдищээн ыльзэкыищтыг. Аужырэ лъэхъаным Аскэр тадэжж ыумытыхыгъемин чыжьеу клогъагъэл, а пшъерыл дэдэр «Советскэ Адыгейим» щигъэцаклэштыгь мафэ къес тльэгъущтыгь, къытхэтигь тижурналистхэри төфөштгыгъэх, «тимьеузык» теплъыщтыгъэл, ежбыри джаущтэх къытфынштыгь. Шыфынгүй ишынгын

Научнэ-техническэ информациемкэ Краснодар гупчэм и Мыекъопэ филиал ипэшагъ. 1985-рэ ильэсэм «Адыгэ маќъэм» къылухъагъ. Алэ корреспондентыгъ, етланэ старшэ корреспондентэү юф ышлагъ, нэүжым отдельным ипащэу агъэнэфэгъагъ, аужырэ ильэсхэм экономикэмкэ отдельным иредакторыгъ.

Медалэу «За трудовое отличие» зы-
фильтрээр кынфагъашшоштагъа, Адыгэ
Республикэм и Аппшэрэ Совет и Пре-
зидиум и Щытху тхытль кынратыгъа,
«Адыгэ Республике изаслуженэ жур-
налист» зыфильтра Шары кынфасынгъагъ-

налист» зыфиорэ цэри кызыфаусыгъагь. Нурбый непэ редакцием шылэжжээрэ журналистыбэ сэнэхъятым фиғъесагь, Ioшшлэнүм ишъэфхэр аригъешлагь. Шхъяхынагъэр епльэгъуллэнэу щытыгъэп, пчэдыхжым жьеу къаклоти, Ioшшлэнүм фежъэштыгь, мағэ къес зэпымыюу тхыгъэ зэфшъяафхэр гъэзетым кырыгъахъэштыгь, Ioшшлэнкюшкоу щытыгь. «Бэмыло баш!» зыфалохэрэм ащиштыгь. Емызэшэу зигугъу къышыщтгъагъэр kлючлабэ зыхильхъэгъэ, ыгукэ зышырэхъяащтыгъэ дачеу ыштилукэ зэтэригъэпсихъэгъагъэр ары. Ау аш гу ѿифэнэу, зышырэгсафынау, иль-ирафнээл.

ЖАҚІЗМЫҚЪО Аминат

Аскэр түүгь упшэштэй

Шэуджэн Аскэр ильэс пчагъэхэм «Адыгэ макъэм» водителэу йутыгъ, журналистхэм япхыгъагь, ахэр зыдэклонхэ фаем ыщэштыгъэх, гъэзетэу күулыкъу зэфэшхъафхэм кыратхыкыыхэрэр афишэжьыщтыгъэх. Илоффшэнкэ зэуаллэштыгъэ пстэури кыффэрэзагь.

Гүхэктэй нахь мышлэми, Аскэр ныбжвы-
кээ дэдэүй идунаст ыхъожьыг. Ау джы-
кызын эсэргүзэмийн ар илофшигтыхэм, цыфэу-
зышлэштигтэхэм аячыг тупшэрэп, ыцээ-
дахэктэй ялан.

Аскэр цыф хъалэлэу, зэхүхыгьеу, сэмэркъяур икласэу, гуклэгьу хэлъэу Ѹытыгь. Ящэнэрэ къатэу тызытесым къынчлакъяаэла нафыр къынчлакъи чечигь.

ыпэ къэтэу къытщыхъущтыгъ... «Аскэр, сый уикъбар?» зыпloкэ, дахэу щыхып-цизыэ, «Все равно хорошо!» ренэу ыло-штыгъ.

Аскэр егъашэм тщыгъупшэштэп, непи псаум фэдэу къытхэт, ренэу игугу тэшлы, тыгу иль.

ТХЪАРКЪОХЪО

Адам-

Сергей БАКЛНОВЫР:

«Участковэм пшъэрлыбэ и!»

Полицием ипшъерильхэм язэшохынкэ участковэ уполномоченнэ куулкъухэм яофшэн анахь мэхъанэшхо зэратыхэрэм ашыщ. Участковэ уполномоченнэм иоофшэн бэктэ ельтыгъ полицием цыхъэу ыкли уасэу фашырэр зыфдэм. Сыда пломэ, цыфхэм екюлэккэ тэрэз кызафэбгъотыкэ, бзэджэшлагъехэр псынкэу ыкли икьюу кычлэбгъэшын пльэкыщт.

Мы куулкъум иоофшэн зыфдэм, гъехъагъеу ыкли щылкъагъеу илхэм афэгъэхыгъеу гүшүлэгъу тыфхэхъугь АР-м и МВД иучастковэ уполномочен-нэхэм ыкли зыныбжь имыку-гъехэм яофыгъохэмкэ отделым ипашэй Сергея Баклановы.

— Сергей, полицием иуполномоченнэ участковэм пшъэрлы мин ыкли зы илээ alo. Ахэр зыфдэхэм тащыгъэхъу-заба...

— Ары, пшъерильеу илэр бэ, арэу щитмы, анахь шхъалэр цыфхэм ящынгъончагъе ыкли ярхжатыгъе къеухумэйхэнхэр ары. Аш нэмикэу полицием иуполномоченнэ участковэ ипшъерильхэм аххээ пшёорыгъэшь яофхъабзэхэм язэхшэн, псэуплэу зэпхыгъэм дэс цыфхэм ягумекъигъохэм язэшохын, нэ-мыкхэри. Участковэхэр учетым щыт унагъохэм адэж зэрэк-хэрэм имызакью, тучанхэм итэхъохэм шыон пытэхэр арамыщнхэм льэлльэх, терроризме нэшанэ зилэ бзэджэшлагъе къе-мыгъехъутынхэм фэшл псэуплэхэм ахэт клашохэр ыкли чы-унхэр къаплыхъех, учетым щитхэу хапс зытлыгъэхэр, наркоманхэр, ешъаклохэр ауплэккүх, дээ куулкъум зынты-зыдзынхэрэм альхыху, административнэ хэбзэукононгъе ыкли бзэджэшлагъе зезыхъагъэхэр кычлагъэшых, унагъохэм ыкли зэгъунэхъу азыфагу зэмзыэ-гынгъеу кытаджээр эзхахы, ыкли нэмикхэри. Арышь, сицыхэе тельэу къесон слъэкыщ участковэ уполномоченнэ куулкъур льэнхъо кистэхъемкэ хэгъэгүй 77-рэ къыхагъэлжьагь.

«Цыф пэпчь екюлаккэ кыфэбгъотын ыкли чэц-зымафэм зэпхынгъэ дыуиэн фе. Гумэкыгъо хэфагъэхэм апэ зызфагъазэрэр участковэр ары. Арышь, обществэм цыхъэу кытфишырэр къэдгэшьыпкъэжын фе.»

— Полицием иуполномоченнэ участкови 131-рэ республике штатым кыдыхэлжытагь. Мафэ къэс гуртымкэ участковэ 90-рэ фэдизмэ Адыгейим куулкъур шахьы.

Куулкъушээр зэпхыгъэ ад-министративнэ участковэм ельтыгъеу гуртымкэ зы участковэм нэбгыре 3804-рэ епхыгъ, УФ-м кыгъэнэфэгъэ шапхъэхэм ар ашхъадэкы (зы участковэм нэбгыре 2800 — 3000-м ыкли муниципальнэ къоджэ псэуплэу нэбгыре мин зынтыпсэурэм зы участковэ куулкъушээр атэлтыгьатагь).

Куулкъушэхэм шыа-щыккээрэба?

Блэкыгъе ильэсэм нэбгыре 15-мэ тащылгъагь. Ильэс къэс куулкъушээр 25 — 30-рэ иоофшаплэм къэтештэ.

Участковэ куулкъум иккыжхэу нэмикэ иоофшаплэ клюжхэу бэрэ къыхэка?

Щытху хэльэу иоофшэнкэ къыхагъэшыгъе участковэр ежь фаемэ дагъэктөн ыкли пээшээнатэ кыратын, джащ фэдэу илээсэнгъеу хэлмэн ельтыгъеу следствием ыкли дознаним иподразделение агъэхон альхыху. Куулкъушэхэм яофашлээ, МВД-м иапшъэрэ еджа-пхэхэм фэгъэктэнгъе ялэу ачхъанхэ амал ял. Участковэхэм япроцент 25-м ильэсэм нахь мымаккэу стаж ял.

Блэкыгъе 2022-рэ ильэсэм участковэхэм яоофшэн изэфхысийхъэр сид фэдэхэ? Цыфхэм ядэо тхъапша зэхахыгъэр, бзэджэшлагъеу

кычлагъэшыгъэр сид фэдиза?

— 2022-рэ ильэсэм полицием иучастковэ уполномочен-нэхэм бзэджэшлагъе 526-рэ кычлагъэшыгъ, административнэ протокол 6605-рэ зэхагъэу-цаагь, цыфхэм ядохэмкэ материал 34649-мэ ахэлтияа.

Республикэм ирайонхэм ячыпэ куулкъухэр пштэмэ, яоофшэнкэ анахь къэгъэльэ-тьон дэгүхэд зиэхэр къыхэб-гъэшын пльэкыщтэ?

— МВД-м исистемэ ичыпэ куулкъухэу район мэхъанэ зиэхэм лэнхынко зэфшхваф-хэмкэ яоофшэн уасэ афашы, арышь участковэ подразделение анахь дэгүр къыхэгъэшыгъуай. 2022-рэ ильэсэм оперативнэ куулкъум яоофшэн изэфхы-сыжхэмкэ Урысъем хэгъэгү

альэкы. О уишошыкэ участковэм сид фэдэ шэн зекуяка хэлъинэу щытыр. Мы куулкъум яоф щызышэнэу фаеу кваклохэрэр сид фэдэ шапхъэхэмкэ къыхэшьуххэхэр?

— Шапхъеу щылэхэр: ашьэрэ гъесэнгъе илэнэр, исауныгъе изыт ыкли ипсихикэ дэгүнэр, яоофшэнэй фэкъулаеу щытынэр. Аш нэмикэу куулкъушэм зынбыжь ильэс 35-м шлокы ыкли хапс тельтигъеу хууцтэп ыкли

имыкъугъэхэм бзэджэшлагъе 112-рэ зэрахьагъе агъэун-фыгъ, итэхъо 89-мэ уголовнэ пшэдэкыжь арагъэхъыгъ.

— Сергей, зыныбжь имы-къугъэхэм ыкли ахэм яунахъо-хэм сидэущтэу іэпилэгъу шуафхъура?

— Участковэ уполномочен-нэхэм пшъериль шхъалеу илхэм ашыщ хэбзэукононгъе зезыхъэ-гъе ыкли лынпльэн зимыэ итэхъохэм пшэорыгъэшь яофхъаб-зэхэр адызехъэгъэнхэр. А яоофшэнэйм къыхэлажьэх зынбыжь имыкъугъэхэм яофыгъохэмкэ ыкли ахэм яфитынгъэхэр къэ-ухумэгъэнхэмкэ чыпэлэ комис-сиехэр, гъесэнгъэмкэ гъэл-орышаплэхэр, исауныгъе ыкли цыфхэр социальнэу къэх-хумэгъэнхэмкэ куулкъухэр, нэмикхэри. Гушыэм пае, къэлэцкыум ифитынгъэхэр зэ-раукъуагъэм епхыгъе бзэджэ-шлагъе зэрахьагъе амакъе къязыгъэлжкэ куулкъум яоофшэхэр итэхъор зынтыпсэурэ чыпэлэ маакло, аш ишылэхэлэ-псэ-укэ зыфдэр зэрагъэлэгъу, унагъом гьотэу илэр зыфдэм, щылэхэм амалэу илхэм защагъэ-гъуазэ. Итэхъом янэ-ятэхэр ешъуаклохэу, унэ клоцым изыт санитар шапхъэхэм адимыштэу, ашхын ыкли ашыгын ямылэу къызыхагъэшкэ, аш фэдэ ны-тихэм пшэдэкыжь арагъэхъы. Джаш фэдэу зынбыжь имыкъугъэхэм яофыгъохэмкэ ыкли ахэм яфитынгъэхэр къэх-хумэгъэнхэмкэ комиссиим къы-рагъэблагъэх ыкли адэгүшлэх. Ясабийхэм икью анаэ атыра-мыгъэтэу ыкли яшъерильхэр амыгъэцакхэу къызыхагъэшкэ тазыр зыптыл административнэ пшэдэкыжь арагъэхъы ыкли унагъор учетым хагъеуцо.

— О уишошыкэ итэхъохэм бзэджэшлагъэхэр зэрахъэнхэр сидя къызыхэкырэр?

— Непэ лъэхъанэу тывзыхэтэм

ифэмэ-бжымэхэр ныбжыкхэхэм

къатекло.

Зынбыжь имыкъугъэхэм

бзэджэшлагъэхэр зэрахъэн-

хэм лъапсэ фэхъуэр янэ-ятэхэр

ыкли хабзэм илъялохэр икью

ахэм зэралтымпльэхэрээр

ыкли куулкъум икью пшёоры-

гъэшь яофшэнхэр зэрахъэнхэрээр ары. Мыш фэгъэзэ-гъэхэ уполномоченэ куулкъум мы лъянохъомкэ яоофшэн агъэлэшын фе.

— Зынбыжь имыкъугъэхэм

бзэджэшлагъэхэр тхъапша блэкы-

гъе ильэсэм Адыгейим щызэ-

рахъагъэр?

— 2022-рэ ильэсэм зынбыжь

КИАРЭ Фатим.

Футбол

ЗЫМИ ҮХҮҮГҮЭП

Мыекъопэ «Зэкъошныгъэм» упльэкүн ешлэгьоу «Кубань» дыриагьэр 0:0-у аухыгь. Зэлукэгъур Краснодар щыкуагь.

Адигеим икомандэ футболистибл кээу къыхэхъагь. **Ахэр:** къэлэпчье-лутэй Умар Ореховыр, ешлакло-хэй Умар Магомедбековыр, Даниил Николаевыр, Зазэрэхэй Артур, Родион Зикрач, Дан Новицкэр ыкчи Данил Жолобовыр. Ащ даклоу командэм хэкъыжыгъэх тренер лукэшт.

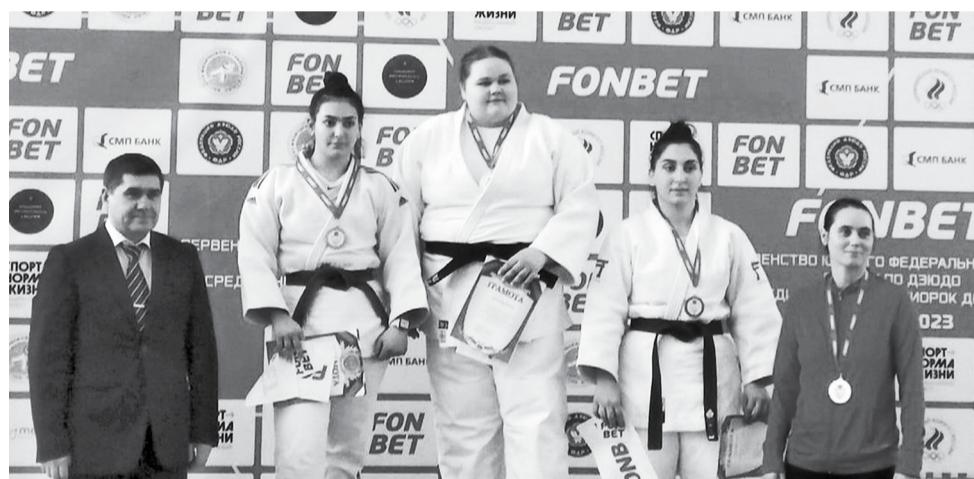

хэу Гыыш Тлахыр, Давид Миндазе, Никита Лысенкэр ыкчи Владислав Васильевыр.

«Зэкъошныгъэм» итренер шъхьа-иэр Беслан Аджинджал. Мы ильэ-сымкэ аэрэ официальнэ ешлэгъур тикомандэ шэлэхэу илэшт. Я 19-рэ турым «Ротор» (Волгоград) лукэшт.

Район къэбархэр

ЕДЫДЖЬ РАЗИЕТ ИГЬЭХЪАГЬ

Кыблэ федеральнэ шольырым дзюдомкэ изэнэкъокхэм чанэу закыншигъэльэгъуагь Төүцожь районный щыщ Едыдж Разиет.

Зыныбжь ильэс 23-м шомыкыгъэ-

хэм ащ ящэнэрэ чыпээр кыншигъи-хыгь ыкчи Урысыем ипервенствэ иедзыгьо Адигеир кыншигъэльэгъон амал илэ хуугъэ. Пшашаагь зыгъасэрэ Нэнэжь Байзэт.

УНАГЬОХЭР ЗЭЛУКЛАГЬЭХ

Мыекъуапэ ибзыльфыгъэхэм я Союзэр олимпийскэ резервым спорт еджаплэрэ къэшакло фэхъухи унагъохэм азыфагу зэнэкъокью «Папа, мама, я — спортивная семья» зыфиорэр зэхащагь.

Зэгурлыныгъэ зэрыль унэгъуи

5-мэ якомандэхэр юфтхабзэм хэлэжьагь.

Теклоныгъэр къыдээхыгъэхэм щитхуу тхылхэр ыкчи шуухафтынхэр афагъэшшошагъэх. Унагъом имэхъанэ зыкъеэгээтигъэнэм, ар гъэптигъэнэм зэнэкъокью фэфорышагь.

Къатхэхэрэм яшюшрэ редакцием иепллыкэхэмрэ зэтемыфэнхэ алъэкъышт.

Фестиваль зэхащагь

«Юофшэнным ыкчи зыкъеухумэжыгъэ-ным сафэхъазыр» зыфиорэ фестива-лыр мы мафэхэм псэуплэу Красно-гвардейскэм щыкуагь.

Ащ хэлэжьагьэх щыэнэгъэм чыпээр къин ригъеуцо-гъэ кэлэццыкхэр. Муниципалитетэм хэхъэрэ псэуплэхэм къарыкыгъэ зыныбжь имыкъуягъэм спорт лъэнэхээ зэфэшхъахфхэмкэ заушштэгь.

Джащ фэдэу зэхэшаклохэм спортым ыкчи физическэ культурэм уалыльын зэрэфаер, ащ мэхъанэу илэр кэлэццыкхэм къафалотагь.

ПСЭЙТЫКУ ЩЫЗЭНЭКЪОКЬУГЪЭХ

Волейболымкэ унагъохэм язэнэкъокью къаджэу Псэйтыйку щыкуагьэр Хыдзэл! Хыазрэт Якъубэ ыкъом ишлэжь фэгъэхыгъагь.

Зэклемки мыш команди 4 хэлэжьагь.

Юфтхабзэм къэшакло фэхъугъэх чыпээр спорт еджаплэр, Хыдзэл! унагъор ыкчи Хыазрэт иныбджэгъухэр. Теклоныгъэр Хыдзэлхэм къыдахыгь, ятонэрэ чыпээр Ахэджахохэм ахыгь, Ацумыжхэр ящэнэрэх.

**Зэхээшагъэр
ыкчи къыдэзы-
гъэкъыэр:**
АР-м лъэпкэ Юфхэм-
кэ, Икъыб къэралхэм
ащыпсэурэ тильэпкээ-
гъухэм адиряйэ зэпхы-
ныгъэхэмкэ ыкчи
къэбар жуутгъэм
иамалхэмкэ и Комитет
Адрессыр:
385000
къ. Мыекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер
зыдэшыгъэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79
Редакцием авторхэм
къаихырэр А4-кээ
заджэхэрэ тхъапэхэу
зипчагъэй 5-м
емыхъхэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтээ, шрифтыр
12-м нахи цыкъунэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэкегъэжохых.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушхъятыгъэр:
УФ-м хэутын Юфхэмкэ,
телерадиокъэтын-
хэмкэ ыкчи зэлты-
Іэсүкэ амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
Чыпэ гъэйоры-
шапэ, зэраушхъятыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушхъятыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Зэклемки
пчагъэр**
4351
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 372

Хэутынным
узшыкээтхэнэу
щыт уахътэр
Сыхытэр
18.00
Зыщаушхъятыгъэхэ
уахътэр
Сыхытэр 18.00

Редактор шъхьаэр
Мэшлэкъо С. А.

Редактор шъхьаэм
игуадзэр
Тэу З. Дз.

Пшъэдэгъыж
зыхъырэ
секретарыр

Тхъаркъохъо А. Н.